

PRIJATELJICA ZDRAVLJA SVAKE ŽENE

PARTNERI:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske
Ksaver 200 A, Zagreb, www.mzss.hr

Hrvatska liga protiv raka
Ilica 197, Zagreb, www.hlpr.hr



Zdravka

PRIJATELJICA ZDRAVLJA SVAKE ŽENE

**Udruga za pomoć ženama u prevenciji
i liječenju raka vrata maternice**

Klinika za tumore
Ilica 197, 10000 Zagreb
zdravka@zdravka.hlpr.hr
www.zdravka.hlpr.hr

Budi Zdrav(k)a

Spriječimo rak vrata maternice



10

stvari
koje biste
trebali znati
o raku vrata
maternice

01. Rak vrata maternice drugi je najčešći rak u žena!

Prema svjetskim podacima rak vrata maternice drugi je najčešći rak u žena te treći uzrok smrtnosti od raka u žena. Godišnje se u svijetu dijagnosticira oko 500 000 novih slučajeva raka vrata maternice, a gotovo 300 000 žena umre od te bolesti. U Hrvatskoj je, na žalost, pojavnost invazivnog raka vrata maternice iz godine u godinu u porastu.

02. U Hrvatskoj svaki 3. dan umre jedna žena od raka vrata maternice

Procjenjuje se da u Europi svakih 18 minuta, a u Svijetu svake dvije minute od raka vrata maternice umre jedna žena.

03. Humani papilomavirus (HPV) je glavni uzročnik raka vrata maternice

Niti jedna vrsta raka nema tako čvrstu uzročno posljedičnu vezu s nekim danas znanim uzrokom kao što to imaju HPV i rak vrata maternice, pa se u čak 99,7% slučajeva karcinoma može dokazati infekcija HPV-om.

04. HPV se prenosi spolnim kontaktom

HPV infekcija je vrlo česta među spolno aktivnim osobama, uglavnom se prenosi tijekom spolnog odnosa i može se preneti izravnim dodirima s osobe na osobu, a ne samo tijekom snošaja. Infekcija HPV-om najčešća

je u adolescenata, a rak vrata maternice u žena između 35 i 55 godina.

05. Svaka druga seksualno aktivna osoba je zaražena s HPV-om

Oko 630 milijuna ljudi diljem svijeta inficirano je s HPV-om, a prema rezultatima nekih ispitivanja u Hrvatskoj s HPV-om je zaraženo oko 60% spolno aktivnih žena i muškaraca.

06. Smrtnost od raka vrata maternice je 50%

U Hrvatskoj svake godine od raka vrata maternice oboli oko 350, a umre više od 100 žena. Većina žena koje obole od raka vrata maternice vjerojatno nikad nisu napravile Papa test ili ga barem nisu napravile u zadnjih 5 godina. Od 1 200 000 žena u Hrvatskoj koje spadaju u najrizičniju skupinu za obolijevanje od raka vrata maternice (od 25 do 64 godine), samo njih 418 000 godišnje napravi PAPA test. To znači da 2/3 žena ne provodi redovite kontrole, a dodatni problem je što se uvijek testiraju iste žene.

07. Rak vrata maternice može se otkriti na vrijeme

Papa test je jednostavan test kojim se može otkriti rak vrata maternice i abnormalne stanice u vratu maternice, ali on ne upućuje na glavni uzrok pojave raka i abnormalnih stanica što je posljedica trajno prisutne infe-

kcije "visoko rizičnim" tipovima HPV-a. Drugi nedostatak Papa testa je 20 - 40% lažno negativnih nalaza.

Zato se kao dodatne pretrage za otkrivanje HPV infekcije koriste HPV genotipizacija i tekuća citologija jer je tada stopa lažno negativnih nalaza manja od 5%.

08. Rak vrata maternice je najozbiljnija komplikacija HPV infekcije

Budući da HPV infekcija obično nema znakova ili simptoma, većina zaraženih osoba toga nije ni svjesna. Većina infekcija HPV-om otkrije se tek s abnormalnim nalazima Papa testa. Niskorizični tipovi HPV-a mogu dovesti do nastanka spolnih bradavica: nekanceroznih izraslina boje mesa koje se pojave na spolovilu i oko njega. Tipovi HPV-a 6 i 11 odgovorni su za 90% svih slučajeva spolnih bradavica. Dugotrajna infekcija visokorizičnim tipovima HPV-a, poput tipova 16 i 18 može dovesti do raka vrata maternice i drugih vrsta raka u području spolovila. HPV tipovi 16 i 18 su zajedno odgovorni za 70% slučajeva raka vrata maternice.

09. Rak vrata maternice može se spriječiti

Iako su kondomi učinkovita sredstva zaštite protiv većine spolno prenosivih infekcija, ona

ne nude potpunu zaštitu u slučaju HPV infekcije, zato što HPV može biti prisutan i na predjelima kože koji nisu zaštićeni. Danas su dostupna cjepiva koja mogu zaštititi žene od infekcije ovim virusom, nastanka raka vrata maternice i drugih ozbiljnih bolesti. Cjepiva protiv HPV-a su najučinkovitija kod djevojčica prije nego što dođu u kontakt s virusom, dakle prije nego što postanu spolno aktivne. Edukacija, cijepljenje i probir mogu učinkovito smanjiti broj žena koje obolijevaju i umiru od raka vrata maternice.

10. Cijepljenjem se sprječava HPV infekcija koja može uzrokovati rak vrata maternice

Primarna prevencija cijepljenjem protiv nekih tipova HPV-a omogućuje smanjenje pojavnosti raka vrata maternice. Danas su u Hrvatskoj dostupni četverovalentno i dvovalentno HPV cjepivo. Četverovalentno cjepivo štiti od četiri tipa virusa HPV; 6,11, 16 i 18 i indicirano je za sprječavanje teških displazija vrata maternice, rak vrata maternice, teške displazijske lezije na stidnici i nastanak vanjskih genitalnih bradavica. Dvovalentno cjepivo štiti od tipova 16 i 18 i indicirano je za sprječavanje teških displazija i raka vrata maternice. Cjepiva su sigurna, provjerena i gotovo 100% učinkovita u sprečavanju infekcije navedenim tipovima virusa i ozbiljnih bolesti koje mogu uzrokovati.